



موسسه انتشارات دانشگاه تهران

ضوابط ترجمه کتاب

مصوبه جلسه مورخ ۹۰/۴/۲۹ شورای سیاستگذاری انتشارات

تعریف ترجمه

ترجمه اثری است که صاحب اثر، مفهوم و محتوای کامل یک کتاب را از زبانی به زبان دیگر بر می گرداند. ترجمه مطلوب آن است که مترجم ساختار کتاب اصلی را حفظ و متن را به دقت و با استفاده از معادل‌های مناسب و رایج و با رعایت یکنواختی در سراسر کتاب به طور سودمند به زبان فارسی (زبان مقصد) بگونه ای برگرداند که برای خواننده فارسی زبان (زبان مقصد) قابل فهم باشد.

ویژگی‌های کتاب مطلوب برای ترجمه

۱. کتاب مورد ترجمه از زبان دیگر ترجمه نشده باشد و به زبان اصلی باشد (در غیراینصورت تشخیص آن بر عهده شورای تخصصی است).
۲. ناشر اصلی کتاب معتبر باشد.
۳. مؤلف کتاب اصلی فردی شناخته شده و پژوهشگری برجسته در موضوع کتاب باشد.
۴. در مورد کتاب‌های درسی، کتاب به عنوان کتاب درسی دانشگاه‌های معتبر جهان باشد.
۵. از انتشار آخرین چاپ کتاب بیش از پنج سال نگذشته باشد (مگر درباره کتاب‌های مرجع که تشخیص آن بر عهده شورای تخصصی است).
۶. گروه مخاطبان کتاب مشخص باشد و تا حد ممکن در رشته مربوطه بخش گسترده‌ای را پوشش دهد.

ویژگی‌های مترجم

۱. به زبان اصلی کتاب (زبان تخصصی) تسلط داشته باشد.
۲. موضوع کتاب در رابطه با رشته تخصصی مترجم باشد یا مترجم موضوع کتاب را تدریس کرده باشد.
۳. با واژگان تخصصی معادل و رایج در زبان فارسی آشنا باشد.
۴. به مهارت‌های نوشتاری زبان فارسی تسلط داشته باشد.
۵. حداقل دو مقاله به زبان اصلی و دو مقاله به زبان فارسی در ارتباط با موضوع کتاب به چاپ رسانده باشد.

استانداردهای ترجمه

۱. حفظ ساختار کتاب؛ «حفظ فصل‌بندی، بخش بندی، پاراگراف بندی، نوع و اندازه حروف کتاب» (مگر در موارد خاص که تشخیص آن به عهده شورای تخصصی خواهد بود).
۲. حفظ امانتداری کتاب اصلی؛ «حفظ مفهوم کتاب بدون هیچ گونه حشو و زوائد».
۳. دقت در ترجمه؛ «حذف هیچ یک از کلمات اصلی، عبارات، جمله‌ها و پاراگراف‌ها مجاز نیست». ترجمه حواشی و ضمیمه کتاب (پانویس، کتابنامه، فهرست اعلام) نیز ضروری است.
۴. استفاده از معادل‌های مناسب و رایج برای واژه‌ها، اصطلاحات و واحدهای بیگانه و نقل معادل خارجی آنها در پانویس.
۵. به کاربردن واژگان انتخاب شده برای کلمات به طور یکسان در تمام متن.
۶. حفظ سودمندی اثر با توجه به هدف کتاب اصلی برای خواننده با اضافه کردن توضیحات، پاورقی و یادداشت‌ها در پایان کتاب (در صورت نیاز).
۷. ارائه فهرست اصطلاحات از زبان اصلی به فارسی و بالعکس. هرگاه برای یک اصطلاح خارجی بیش از یک معادل فارسی متداول باشد، مترجم معادل منتخب خود را در ابتدا و بقیه را در ادامه و داخل پرانتز بنویسد.
۸. اضافه کردن "مقدمه مترجم" که شامل توضیحات مربوط به هدف کتاب، مزایا و معایب آن و راهنمای استفاده از کتاب باشد.